

економічні відносини міжнародних підприємств

Виконала:

студентка з курсу МРТ-161

Обушна Юлія

Перевірила викладач:

Забаштанська.Т.В

План:

- 1.Світова політика та зовнішньо економічна діяльність підприємства.
- 2.Вивіс капіталу та його форми
- 3.Міжнародна міграція та її регулювання
- 4.Сутність та структура вільних економічних зон
- 5.Технополіси та досвід у різних країнах світу
- 6.Сутність та умови офшорних кошторисів
- 7.Спільні підприємства та їх структура

● 1. Світова політика та зовнішньо економічна діяльність підприємства.

● Зовнішньоекономічна діяльність як економічна категорія висвітлює передусім відповідні (пов'язані зі здійсненням міжнародного бізнесу) функції виробничих структур (фірм, організацій, підприємств, об'єднань та ін.). Згідно з Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність" поширеним є таке визначення: зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами.

● З Е Д в усіх країнах спрямована на таке:

- о реалізація переваг міжнародного поділу праці, що сприяє зростанню ефективності національних економік;
- о сприяння вирівнюванню темпів економічного розвитку;
- о порівнянність витрат виробництва на національному і світовому рівнях.

● Функції З Е Д:

- о організація міжнародного обміну природними ресурсами і результатами праці в їх матеріальній та вартісній формах;
- о міжнародне визначення споживної вартості продуктів, що виготовляються відповідно до міжнародного поділу праці;
- о організація міжнародного грошового обігу.

- Зовнішньоекономічна діяльність підприємства (ЗЕДП) - це сфера господарської діяльності, пов'язана з міжнародною виробничою і науково-технічною кооперацією, експортом та імпортом продукції, виходом підприємства на зовнішній ринок.
- Зовнішньоекономічна діяльність підприємства є складовою загальної діяльності, а отже, взаємопов'язаною з нею і спільно вмотивованою підприємства; водночас зовнішньоекономічна діяльність має суттєву специфіку, яка полягає у тому, що здійснюється на іншому, міжнародному, рівні, у взаємозв'язку з суб'єктами господарювання інших країн.

2. Вивіс капіталу та його форми

- Міжнародний рух капіталу, його активна міграція між країнами є найважливішою складовою частиною і формою сучасних міжнародних економічних відносин.
- Вивезення капіталу підірвав монополію вивозу товарів в епоху поглибленого розвитку світового господарства. Доповнюючи вивіз товарів, він стає визначальним у системі міжнародних економічних відносин.

- Рух капіталу істотно відрізняється від руху товарів. Зовнішня торгівля, як правило, зводиться до обміну товарами як споживчими вартостями. Вивезення капіталу (зарубіжне інвестування) являє собою процес вилучення частини капіталу з національного обороту в даній країні і переміщення його в товарній або грошовій формі в виробничий процес і обіг іншої країни. Спочатку вивіз капіталу був властивий для невеликого числа промислово розвинених країн, що здійснюють експорт капіталу на периферію світового господарства.
- Розвиток світового господарства істотно розсунуло рамки цього процесу: вивіз капіталу стає функцією будь динамічно розвивається економіки. Капітал вивозять і провідні розвинені країни, і середньорозвинених, і розвиваються, особливо нові індустріальні країни.

- Основними причинами вивозу капіталу є (Додаток 1):
- 1) пере накопичення капіталу - освіту його відносного надлишку в країні, де він не може знайти високо прибуткового застосування. Це стан характерний для великих фірм, які отримують монопольну надприбуток і не зацікавлені в менш вигідному використанні своїх коштів всередині держави. Характерно, що експорт капіталу може здійснюватися і при дефіциті капіталу для внутрішнього інвестування.
- 2) Підвищений попит на капітал в країнах, куди він експортується - пояснюється нерівномірністю розвитку економіки різних держав. Зазвичай країни, які відчувають потребу в іноземні інвестиції, створюють для них найбільш сприятливі умови. Вони підвищують банківський відсоток і дивіденди, створюють особливі пільги і гарантії вигідного застосування інвестицій.

- 3) Власників капіталу особливо приваблює можливість використовувати, в економічно менш розвинених державах порівняно дешеві фактори виробництва (низька заробітна плата, невисокі ціни на сировину, воду, енергію). Багатьох влаштовує також можливість зменшити витрати, необхідні для забезпечення екологічної безпеки. В результаті заощаджень на всіх видах витрат іноземні інвестори отримують більш високу норму прибутку.
- 4) Важливою причиною міграції капіталу є інтернаціоналізація виробництва. Будучи спочатку результатом зарубіжних інвестицій, інтернаціоналізація стає, в свою чергу, постійно діючим фактором розширення вивозу капіталу. Коли підприємства окремих країн перетворюються на ланки міжнародного виробничого організму, вони отримують можливість використовувати вигоди поділу праці і сформованих у світі господарських зв'язків.

3. Міжнародна міграція та її регулювання

- Регулювання міжнародної міграції робочої сили здійснює Міжнародна організація праці - МОП (International Labor Organization - ILO). Вона була утворена в 1919 р. як автономна організація в складі Ліги Націй; з 1946 р. стала спеціалізованим закладом ООН. До неї входять 170 країн-членів, в тому числі Україна. Штаб-квартира знаходиться в Женеві. Особливістю МОП, яка відрізняє її від інших міжнародних організацій, є те, що представництво кожної країни-члена складається з трьох соціальних верств: від урядовців, і підприємців трудівників.
- Головна мета МОП - сприяння встановленню соціальної справедливості в сфері праці, захист інтересів трудящих на основі соціального партнерства, поліпшення умов праці.

- **МОП має чотири головні стратегічні цілі:**
- § розвиток і реалізація норм і принципів у сфері праці;
- § створення більш широких можливостей для жінок і чоловіків щодо забезпечення достойної зайнятості;
- § розширення охоплення й підвищення ефективності соціального захисту для всіх;
- § зміцнення трьохсторонньої структури й підтримка соціального діалогу. Функції: нормативна діяльність; технічне співробітництво; підготування досліджень і публікацій.

4. Сутність та структура вільних економічних зон

- Вільна економічна зона (ВЕЗ) — форма організації господарської діяльності на певній частині території країни, в межах якої встановлюються особливі правила економічної діяльності.
- На території ВЕЗ діють пільгові податки, митні, валютно-фінансові та інші відповідні умови діяльності як національних, так і зарубіжних суб'єктів підприємництва. Метою створення ВЕЗ є залучення іноземних інвестицій, поява нових робочих місць, освоєння та впровадження у виробництво прогресивних технологій, збільшення виробництва товарів на експорт і для потреб внутрішнього ринку, розвиток ринкової інфраструктури, обмін передовим управлінським досвідом та ін.
- У міжнародній практиці нараховується понад 20 різновидів ВЕЗ: митні, безмитні, експортні, виробничі, зовнішньоекономічні, спільні підприємства тощо. Вони можуть бути як комплексними, так і певного функціонального типу — транзитні, митні, експортні, банківські, туристичні та ін.

- Так, у вільних торговельних зонах створюється пільговий експортно-імпортний режим для перевезення, обробки і зберігання вантажів тощо. Складовими елементами таких зон є вільні порти, безмитні склади, транзитні зони тощо. В Україні перший вільний порт було створено в Одесі у 1817р. Такі порти, як правило, перетворювалися на ВЕЗ.
- У 84 країнах світу нині нараховується понад 1000 ВЕЗ різних типів, на які припадає майже 20% загального світового торгового обороту. Тільки у США існує до 240 зон вільної торгівлі. Особливістю ВЕЗ у США є підвищення підприємцями ціни на товар за відсутності мит та інших оподаткувань. ВЕЗ створюються на різній за розміром території. В Китаї, наприклад, вони займають площу від 300 до 35 тис. км², охоплюють цілі міста приморського поясу. В Бразилії ВЕЗ займає територію 3,6 млн.км².

- ВЕЗ прискорюють розвиток окремих регіонів і економіки країни загалом, підвищують ефективну зайнятість населення, рівня життя, сприяють встановленню тісних економічних зв'язків між країнами тощо. Для інвесторів вигода від ВЕЗ полягає у зменшенні витрат на робочу силу, сировину, енергоносії та ін.

- У країнах з різним рівнем розвитку економіки ВЕЗ створюють з різною метою. У розвинутих країнах — передусім для сприяння національним компаніям у виході на зовнішні ринки збуту та розширенні їх. У слаборозвинутих — з метою залучення іноземних інвестицій і водночас передових технологій тощо. Завдяки створенню ВЕЗ пільгові умови їх діяльності в деяких країнах поширюються на розташовані поблизу регіони та окремі підприємства, а певні типи та різновиди таких зон починають частково виконувати функції більш розвинутих.

- У жовтні 1992 р. Верховна Рада України прийняла Закон «Про загальні принципи створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон». У цьому законі висвітлено процедуру створення ВЕЗ на території нашої держави, але питання управління, зміни податкового, митного, правового режиму тощо з'ясовані недостатньо. Тому необхідно насамперед вдосконалити законодавчу базу, прийняти державну програму регіонального розвитку, а також розробити і прийняти методичку техніко-економічного обґрунтування доцільності створення таких зон. Доцільно створити в Україні кілька ВЕЗ усіх типів з метою вивчення механізму їх функціонування.
- Найбільш сприятливі умови для створення ВЕЗ — у Закарпатті, Одесі, Львівській області, Криму, Донецьку, Харкові. Для цього необхідно сформулювати стабільне і досконале законодавство, передусім забезпечити гарантії недоторканності іноземного капіталу, ефективно страхування іноземних інвестицій, надати раціональні пільгові умови вітчизняним та іноземним інвесторам.
- Найбільш розвинутим типом ВЕЗ є технополіси.

5. Технополіси та досвід у різних країнах світу

- Термін «технополіс» складається з двох слів грецького походження: «техно — майстерність, уміння, «поліс» — місто, держава. Ідея створення технополісів як компактних науково-промислових міст, де розробляються інноваційні технології і розвиваються наукомісткі галузі виробництва, зародилась ще на початку 50-х років у США. Нині ареал поширення технополісів досить масштабний — вони склалися в Західній Європі, Північній Америці і Пів-нічно-Східній Азії. За ознаками функціональної організації до них близькі технологічні парки (США, Франція, Велика Британія, Ірландія, Фінляндія, Швеція, Іспанія); наукові парки (США, Фінляндія, Данія, Нідерланди, Велика Британія, Бельгія, Японія, Тайвань); дослідницькі промислові парки (США, Велика Британія); парки-клуби і ділові комплекси (Франція); бізнес-парки (Велика Британія); інноваційні центри (Велика Британія, ФРН, Франція).

Отже, у країнах з розвиненою економікою відбувається масовий перехід до наукомістких технологій; усвідомлення обмеженості природних ресурсів зумовило пошук ресурсозберігаючих технологій при глибокій переробці сировини. Результатом цього є створення структур, здатних до синтезу науки та виробництва, розвитку індустрії інтелектуальних продуктів. Один із найефективніших підходів до розв'язання названих завдань — організація мережі технополісів.

• Технополіси можуть виникати як на базі новоутворених міст, так і на базі старих, реконструйованих. Створення технополісів справляє формуючий вплив на розвиток тих регіонів, де вони розташовані. Вони сприяють:

- прискоренню комерціалізації новацій;
- структурній перебудові виробництва;
- створенню нових робочих місць;
- удосконаленню механізмів інноваційної діяльності;
- підсиленню наукоємності розвитку промисловості;
- підвищенню професіоналізму кадрів;
- підвищенню інноваційності економіки. Розташування технополісів має відповідати таким вимогам:

● Розташування технополісів має відповідати таким вимогам:

◆ формування цілей і завдань розвитку цих виробництв, індустріального розвитку регіону;

◆ планування, спорудження і підтримка промислової зони, служби, водного забезпечення, житлових зон, доріг тощо; .

◆ розробка юридичної основи (законів), що сприяє створенню умов для фінансування комерційних підприємств та інших служб, необхідних для розвитку технополісу;

● Програма «Технополіс» складається з таких основних елементів:

- 1) загальнонаціональних програм зі створення наукоємних галузей, принципово нових технологій;
- 2) програм заохочення малого дослідницького підприємництва, розвитку дрібних венчурних фірм;
- 3) національного плану регіонального розвитку;
- 4) створення загально японської системи інформаційної мережі (СІМ);
- 5) створення міжнародних союзів у сфері науково-технічної діяльності.

6. Сутність та умови офшорних кошторисів

- Серед фінансових центрів виділяють офшорні зони. Офшорні зони - це поза національні фінансові центри, які здійснюють значні обсяги кредитування й фінансування в валютах інших країн (євровалютах).
- Для цих зон характерні:
 - ■ ліберальне валютно-кредитне законодавство, що захищає інтереси інвесторів, не накладаючи при цьому зайвих обмежень на фінансові інститути (низькі податки, незначне державне втручання);
 - ■ здійснення валютно-кредитних операцій в основному з іноземною для даної країни валютою;
 - ■ законодавчий допуск продажу валюти за офіційною ціною, коли офіційний обмінний курс нижчий від ринкового, і купівлі валюти, коли офіційний курс валюти вищий за ринковий.
- Розглянемо детальніше сутність, класифікацію, основні типи офшорних центрів, а також способи використання їх.

- Основна риса офшорних центрів, яка полягає в низькому оподаткуванні або у відсутності податків, також не розкриває всієї складності цієї проблеми. Існують країни й території, які не стягують ніяких податків з капіталу (наприклад, Науру, Вануату). Але там стягуються невеликі податки на доходи, які надходять з-за кордону.
- Буває і така ситуація, коли високо розвинуті країни з прогресивним оподаткуванням обкладають низьким податком доходи, які надходять з-за кордону, чи вводять низькі податкові ставки для певних суб'єктів, (якими є, наприклад, холдинги в Голландії). До місць перебування офшорних центрів належить і Швейцарія. Хоча ця країна обкладає господарюючі суб'єкти високими фіскальними зобов'язаннями, але репутацію офшорного центру вона набула легкістю і доступністю проведення фінансових операцій, а також високим ступенем збереження банківської таємниці.

- Офшорні зони зобов'язані себе узаконити - і в загальному плані і, особливо, у відносинах з іншими державами, одержавши їхню згоду на низьке оподаткування. Це важлива, але не єдина їхня риса. До основних варто віднести:
 - ■ політичну й економічну стабільність у країні;
 - ■ гарантію дотримання фінансової і банківської таємниці;
 - ■ відсутність валютних обмежень;
 - ■ сучасні засоби зв'язку і добре обладнану мережу комунікацій;
 - ■ зручну правову систему;
 - ■ виконання індивідуальних потреб інвесторів.

7. Спільні підприємства та її структура

- Спільні підприємства — це такі господарські підприємницькі структури, які утворюються різнонаціональними засновниками та характеризуються наявністю спільного майна, спільним управлінням та спільним розподілом прибутку й ризику.

У міжнародній практиці відомі чотири головні типи СП, які пов'язані з рухом інвестиційного капіталу. Ними є:

- акціонерне товариство (підприємство, капітал якого складається з внесків акціонерів; засновники такого товариства емітують акції);
- товариство з обмеженою відповідальністю (об'єднання осіб, які беруть участь у діяльності фірми, причому відповідальність кожного з учасників за зобов'язаннями цієї фірми обмежується його внеском до статутного фонду підприємства в однаковій для всіх учасників пропорції до суми внеску);
- командитне товариство (різновид господарської організації у сфері виробництва та торгівлі, учасники якої поділяються на таких, що беруть на себе ризик щодо діяльності підприємства усім своїм майном (як правило, йдеться про одного такого учасника) та командитистів або вкладників, які відповідають за зобов'язаннями тільки внесеним ними капіталом та отримують відповідну частку прибутку);

- В українській господарській практиці разом з терміном «спільне підприємництво» вкоренився й інший — «спільні підприємства» (надалі — СП). При цьому другий термін розуміють як такий, що позначає інститут, який уособлює в собі ті структури, механізми та цілі, що впливають із першого. Разом з тим для обох термінів у англійській мові є поняття «joint venture» з тим уточненням, що «наші» СП на Заході часто могли б сприйматися просто як підприємства з іноземними інвестиціями.

Адже чимало великих інвестиційних проектів, які відіграють помітну роль у процесі економічного відродження національної економіки в нашій державі, здійснено саме у такій формі. З іншого боку, помилки та зловживання, яких було допущено під час організації спільного підприємництва, ускладнили спроби сформувати здорове конкурентне середовище, негативно позначилися на соціально-економічних процесах, експортно-імпортному балансі та транскордонному русі капіталів.

Тому проблематика функціонування спільних підприємств заслуговує на особливу увагу як в теоретичному аспекті, щодо визначення природи цього явища, так і в прикладному, практичному сенсі, у контексті міжнародного досвіду спільного підприємництва та реальних проблем із його здійсненням і регулюванням в нашій державі.

- **Спільні підприємства** — це такі господарські підприємницькі структури, які утворюються різнонаціональними засновниками та характеризуються наявністю спільного майна, спільним управлінням та спільним розподілом прибутку й ризику.

У міжнародній практиці відомі чотири головні типи СП, які пов'язані з рухом інвестиційного капіталу. Ними є:

- акціонерне товариство (підприємство, капітал якого складається з внесків акціонерів; засновники такого товариства емітують акції);
- товариство з обмеженою відповідальністю (об'єднання осіб, які беруть участь у діяльності фірми, причому відповідальність кожного з учасників за зобов'язаннями цієї фірми обмежується його внеском до статутного фонду підприємства в однаковій для всіх учасників пропорції до суми внеску);
- командитне товариство (різновид господарської організації у сфері виробництва та торгівлі, учасники якої поділяються на таких, що беруть на себе ризик щодо діяльності підприємства усім своїм майном (як правило, йдеться про одного такого учасника) та командитистів або вкладників, які відповідають за зобов'язаннями тільки внесеним ними капіталом та отримують відповідну частку прибутку);